

jo mod Ministerens eget Princip, naar han hævdede, at han maatte som Folkethingsmand vilde have taget Sagen paa en anden Maade, det er jo efter hans Mening principielt urigtigt at modtage Anmeldelse under nogen Form, og det bliver jo da ikke rigtigere, om Ministeren vilde modtage dem, fordi han var valgt til Folkethingsmand. Derfor modtager jeg altsaa strax den høitærede Minister, det passer ikke, de andre Ministre have ikke været Folkethingsmænd, og den høitærede Minister vilde gaa mod sit eget Princip, naar han, dersom han var Folkethingsmand, vilde modtage saadanne Anmeldelser i Binduesforbyngninger eller Gange.

Hansen (Ølstykke): Jeg fik ikke Svar af den høitærede Minister paa det, jeg spurgte om; jeg tror, at den høitærede Minister havde misforstaaet mig noget. Jeg sagde ikke, at den høitærede Minister havde sagt, at var det hans politiske Venner, saa vilde han modtage en Anmeldelse fra dem; jeg yttrede kun, at han havde sagt, at Sagen stillede sig anderledes, hvis det var Venner, der vare komne til ham, og jeg forudsætter, at ikke alle Høivmænd ere hans private Venner; hvis jeg har forstaaet den høitærede Minister urigtigt, er Ministerens Mening altsaa den, at naar han har private Venner, som komme til ham for at gjøre Anmeldelse om Sager af lignende Natur som den, den ærede Forespørger i Dag har bragt frem, vil han tage Hensyn dertil. Altsaa, det Princip, som han ellers synes at have, at han ikke vil tage derimod, det gjælder for Høire og Venstre, naar de ikke ere hans private Venner, men fra private Venner vil han tage Hensyn til saadanne Anmeldelser; jeg kan ikke faae anden Mening ud deraf. Er det urigtigt, saaledes som jeg opfatter det, vil jeg være den høitærede Minister taknemlig for at blive opløst derom. Med Hensyn til det saa meget omtalte Spionssystem har den høitærede Minister ganske vist noget forandret sine første Udtalelser, hvilket kun kan glæde mig; nu har Ministeren ikke noget imod, at der er Folk til Stede for at se paa Dvælskerne, naar de kun ikke komme for at spionere, men hvem i al Verden skal skaffe Ministeren at vide, hvem blandt dem, der staa og ser paa Dvælskerne, der er komne for at spionere, og hvem der ikke ere komne derfor.

Formanden (Berg): Inden jeg giver Ordet videre, vil jeg dog bemærke, at Forhandlinger i en privat Audients hos en Minister vel nok kunne bringes paa Dmtale, men dette Spørgsmaal maa ikke føres for

vidt under den offentlige Forhandling her af en nærmere bestemt Sag.

P. Holm: Naar jeg har ønsket at gjøre nogle faa Bemærkninger i Anledning af det, som den ærede Forespørger har udtalt om den foreliggende Sag, da er det, fordi jeg har en personlig Erfaring for, at det høitærede Krigsministerium i det Hele taget i en længere Række af Aar synes at vaage paa en forunderlig Maade over de militære Forhold, saa at almindelige Vægfolk ikke skulde komme til at se ind i dem. Det har med en vis Engstselighed vaaget over enhver Klage, der er kommen fra tidligere Militære. Man har tidligere, naar der fremkom Klager fra forhenværende Soldater, sagt det til dem, som den høitærede Minister mente, at man skulde sige: Hvorfor klage I ikke til Eders Foresatte, hvorefter klage I ikke i rette Tid, men saa har man næsten bestandig faaet det samme Svar som i Dag: Det nytter ikke at klage, vi komme saa kun til at lide Mere, saa længe vi ere Soldater. Forholdet er saaledes, at vore Befalingsmænd, hvad enten de høre til de høiere Officerer eller til Underofficererne, have saa mangfoldige Maader, paa hvilke de ere i Stand til at lade os føle, at vi have klaget, saa vi tør, saa længe vi ere Soldater, ikke udsætte os for at klage, og de have end yderligere sagt dette, at indenfor det militære Omraade er det bleven til Regel, at Klageren sjælden eller aldrig faar Ret, og at det hører til Undtagelserne, at han faar Ret, men Reglen er, at de Overordnede faae Ret og vedkommende Klager bliver straffet. Naar Forholdet er saaledes, kan det ikke nytte, at den høitærede Minister siger til os, som staa i en fremfærdt Stilling baade i Henseende til vor Stilling i Pressen og i vor Egenstaaelse af politiske Repræsentanter i dette Thing, at vi skulle sige til disse Folk, at de skulle klage til rette Tid og paa rette Sted, thi det vise de tilbage med det, jeg før nævnte. I de senere Aar og i den senere Tid, under vor Frihedsbevægelse i det Hele taget, have Forholdene udviklet sig derhen, at Folk ere komne til Erkendelse af, at fordi der gives Steder, paa hvilke der ikke tør klages, fordi Klagerne som Følge af Klagerne ville blive yderligere tyranniserede, behøve de ikke at opgive at klage; saa opsætte de deres Klager, indtil de ikke længer ere udsatte for Forsølgelse. Den høitærede Minister mener, at de skulde have klaget til, hvad han kalder — rette Tid og paa rette Sted, men de opsætte netop at klage til de ikke længer ere Soldater, og saa henvende de sig til Folk, som de mene ere i Stand til at føre deres Sag frem,